

Opdrachtbeschrijving, stand van zaken en verzoek tot vernieuwing opdracht

Werkgroep digitaal portfolio

Auteur: Steven Boot in samenwerking met werkgroep portfoliosysteem
In opdracht van: Directie VO, stuurgroep leermiddelen
Datum: Woensdag 7 oktober 2015

1. Inleiding / samenvatting van huidige opdracht

Vanuit directie VO, middels docenten en wetgever, is er eind vorig schooljaar een werkgroep samengesteld met tot doel het vinden van een portfoliosysteem geschikt voor het voortgezet onderwijs. Het tijdpad van deze opdracht was gekaderd: het systeem moest opgeleverd zijn begin schooljaar 2016-2017.

De oorspronkelijke gedachte was dat dit systeem in elk geval de volgende drie onderdelen zou moeten ondersteunen:

- Documentportfolio
- Competentieportfolio
- TiZ (Talent in Zicht)

1.1 Korte uitleg over de drie gewenste onderdelen

Bij het *documentportfolio* ligt het zwaartepunt op het kunnen uploaden van documenten, fotos, films, etc. De leerling kan dit doen in een mappenstructuur om zo een eigen hoeveelheid bewijsstukken van gemaakt werk te verzamelen, gedurende de hele schoolcarrière van klas 1 tot 4, 5 of 6. Gedurende deze periode kunnen verschillende begeleiders de documenten zien en indien nodig beoordelen of van commentaar voorzien. Dit onderdeel is zeer gewenst voor de nieuwe wetgeving betreffende de kunstvakken, maar ook de talen zouden dit onderdeel veel kunnen gaan gebruiken.

In een *competentieportfolio* kunnen gebruikers ook documenten uploaden, maar niet tot doel om gemaakt werk te bewaren en verzamelen, maar als 'bewijsstukken' dat bepaalde competenties in een bepaalde mate beheerst worden. Leerlingen moeten zelf competenties waar ze aan willen gaan werken, kunnen selecteren. Ook coaches, mentoren en docenten moeten dit kunnen en deze 'klaar kunnen zetten' voor de leerling. Naast documenten als bewijs, moet ook (360 graden) feedback van derden kunnen worden gebruikt.

Het onderdeel *TiZ* was in de oorspronkelijke opdracht bedoeld om zowel het aanbieden van de opdrachten, als de beoordeling en administratie hiervan te faciliteren aan de hand van een LOB-lijn. Er moet een databank met TiZ opdrachten in kunnen waar leerlingen (en coaches/docenten) uit kunnen selecteren. De verwerking van de resultaten en de verworven competenties moeten vervolgens in het competentieportfolio kunnen worden bijgehouden.

2. Opbrengsten van de werkgroep

De portfoliowerkgroep is op dit moment samengesteld uit de volgende personen: Deirdre Swen (CvLO), Bert Lammers (Informatie Management Landstede), Gerben de Groot (Ichthus College Kampen), Jeroen Jansen (Agnieten College Wezep), Koert Klevant Groen (Ichthus College Dronten), Emiel Dakhorst (Thomas a Kempis), Timo Raben (Carolus Clusius College) en Steven Boot (Digitale Leermiddelen Landstede).

Wij zijn twee keer fysiek bij elkaar gekomen waarbij de eerste keer gesproken is over welke functionaliteiten en eisen wij stellen aan een portfoliosysteem. Deze bijeenkomst heeft geleid tot het (technisch) pakket van eisen (PvE) dat te vinden is als bijlage van dit document.

Tijdens de tweede bijeenkomst is dieper in gegaan op de opdracht die wij hadden gekregen. Tijdens dit gesprek kwam van verschillende kanten naar voren dat het onderdeel TiZ als bijzonder werd ervaren en eigenlijk buiten de scope vallend van de eerder gestelde opdracht. Uiteraard niet vanwege het idee achter Talent in Zicht maar vanwege de gewenste incorporatie van de opdrachten binnen het toekomstige portfoliosysteem. Wij vinden dat het aanbieden van opdrachten, of deze nu van TiZ afkomstig zijn of door middel van LOB, moet plaatsvinden op de ELO en niet in het portfoliosysteem.

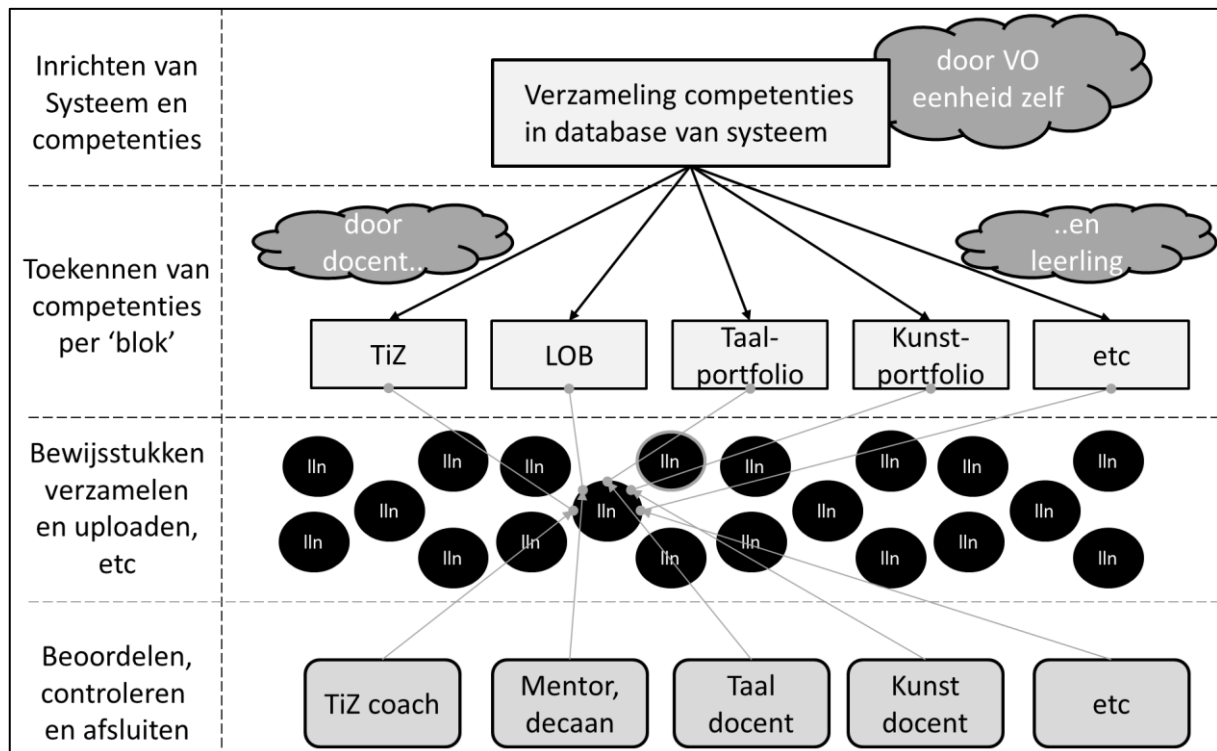
Los van de vraag of het mogelijk is om een online omgeving te vinden die alle drie de onderdelen uit de opdracht aan kan, menen wij dat door het systeem zo te ontwerpen dat het TiZ kan ondersteunen, de veelzijdigheid en bruikbaarheid te veel beperkt wordt. Een goed voorbeeld is de manier waarop de LOB-lijn is samengesteld: de verwerking en beoordeling van deze lijn vindt veelal plaats op basis van competenties. Als het systeem nu ontworpen is om TiZ opdrachten aan te kunnen, zou het dus veel minder effectief zijn voor de eerder genoemde LOB-lijn.

Onze visie op een haalbaar en wenselijk portfolio systeem is dan ook niet gebaseerd op het aanbieden van maar juist op de verwerking van de resultaten, of dit nu documenten of competenties zijn. Wanneer een portfoliosysteem wel opdrachten zou aanbieden is dit een overlap met de functionaliteit van de ELO. Hierdoor zal er verwarring bij zowel leerlingen als docenten ontstaan over wat nu precies waar te vinden is. Het goed gebruiken van de studiewijzers op de ELO zal dan ook nooit landen in de organisatie. Dus opdrachten aanbieden: ELO, verwerking er van: portfolio.

3. Voorstel tot nieuwe opdracht portfoliowerkgroep

Vanuit de werkgroep zelf komt dan ook het voorstel om ons een nieuwe opdracht mee te geven. Wij zouden graag een portfoliosysteem willen zoeken, op basis van de (technische) eisen uit het PvE, waarbij we alleen kijken naar de onderdelen documentportfolio en competentieportfolio. Het systeem zal dan zo veelzijdig moeten zijn dat het alle soorten onderwijs kan ondersteunen. Dus ook de verwerking van behaalde competenties binnen TiZ, maar ook LOB-lijn.

Figuur 3.1 hieronder geeft weer hoe volgens ons een portfoliosysteem zou moeten functioneren:

Afbeelding 3.1; Schematische weergave van gewenst portfoliosysteem

In het kort komt figuur 3.1 er op neer dat er door een centraal persoon op de eenheid, maar misschien ook wel centraal binnen Landstede, een hele databank met goed omschreven en veel gebruikte competenties wordt klaargezet. In de VO eenheden die bijvoorbeeld TiZ gebruiken, wordt een 'blokje' gemaakt waar zowel docenten (coach, mentor, etc.) als leerlingen aan gekoppeld zijn. Vanuit de database worden er door leerlingen (en eventueel docenten) competenties gekozen die voor dat blokje en voor die leerling van belang zijn. Leerlingen gaan vervolgens aan de gang om met de upload- en bewijsstukfunctionaliteit van het systeem de benodigde competenties af te vinken. Tot slot kan de begeleider van het blokje dan een controle uitvoeren of een beoordeling geven en zo elk van de bewijzen van de leerlingen definitief vastleggen.

Uiteraard moet ervoor gezorgd worden dat er via een aantrekkelijk en overzichtelijk dashboard snel een overzicht verkregen kan worden over de voortgang van de leerling. Dit overzicht moet beschikbaar zijn voor "iedereen" die te maken heeft met het leerproces van de leerling, de leerling voorop.

4. (Technisch) pakket van eisen - bijlage

4.1 Algemeen technisch eisen en wensen

Een portfoliosysteem moet in elk geval aan onderstaande technische eisen voldoen:

- Device onafhankelijk, dus moet werken op alle apparaten van laptops, MacBooks tot ChromeBooks tot iPads
- Klas- en leerlinggegevens moeten gekoppeld zijn aan Magister (bijvoorbeeld via een webservice)
- Inloggen moet het liefst aan de hand van Magister (SSO of gekoppelde credentials) indien dat niet mogelijk is, in elk geval aan onze AD (gekoppelde credentials)
- Koppeling met OneDrive/Office365, zodat documenten ook met een iPad kunnen worden ingevoerd.

4.2 Algemene uiterlijke eisen en wensen

Het systeem zal moeten voldoen aan de volgende eisen wat betreft de look&feel en interface:

- Het systeem moet gebruikersvriendelijk zijn voor de doelgroep van VO, leeftijden dus tussen 12 – 18.
- Kleuren moeten kunnen worden aangepast, zodat elke eenheid zijn eigen look&feel heeft. Ook moet een logo ergens gezet kunnen worden, opnieuw om de leerlingen het idee te geven dat het systeem bij de school hoort.

4.3 Documentportfolio eisen en wensen

Het documentportfolio laat gebruikers toe om documenten (Word, Excel, PowerPoint, PDF, film, foto, etc.) te uploaden als deel van zijn of haar portfolio. Begeleiders kunnen deze documenten beoordelen. Hiertoe moet het systeem in elk geval aan onderstaande functionele eisen voldoen:

- Docent, of beheer, moet mappenstructuren kunnen aanmaken die de leerling niet kan veranderen, laat staan verwijderen. De leerling moet wel submappen kunnen aanmaken binnen deze structuur.
- Leerlingen, maar docenten ook, moeten vervolgens in deze mappen documenten kunnen plaatsen. Hierbij zouden alle bestandsformaten geaccepteerd moeten worden behalve eventueel uitvoerbare bestanden (.exe bestanden).
- Docenten moeten documenten kunnen bekijken, op- en aanmerkingen kunnen plaatsen bij wijze van beoordeling.
- De docent moet een document ook kunnen 'locken'. Hierdoor kan de leerling het document niet meer wijzigen of verwijderen. Dit zou bijvoorbeeld automatisch kunnen gebeuren bij het beoordelen van een document.

4.4 Competentieportfolio eisen en wensen

Het competentieportfolio laat gebruikers toe om aan te geven welke (beroepsgerichte) competenties hij of zij denkt te beheersen. Door middel van (360 graden) feedback kunnen begeleiders en medeleerlingen hier commentaar op geven. Hiertoe moet het systeem in elk geval aan onderstaande functionele eisen voldoen:

- Docent, of beheer, moet vooraf competenties en sub-competenties kunnen definiëren en hier zelf niveaus in kunnen aangeven. (per eenheid/locatie?)
- Dezelfde (sub)doelen zouden bij de verschillende kerndoelen koppelbaar moeten zijn.
 - Voorbeeld: in verschillende fasen van kerndoelen komt bijvoorbeeld het plannen voor. Deze "plannen-subdoelen" moeten bij elkaar opgeteld worden, zonder dat daar weer een kerndoel van gemaakt dient te worden.
- Docenten (etc.) moeten de competenties kunnen toekennen aan leerlingen of leerlinggroepen.

- Leerlingen moeten zelfs ook de competenties aan zichzelf kunnen toekennen (zie ook TiZ).
- Leerlingen moeten deze competenties kunnen invullen en medeleerlingen als docenten uitnodigen om hetzelfde over hem te doen (360 feedback).
 - Ook externen (ouders, sporttrainers, stagebegeleiders etc.) zouden beoordelingen moeten kunnen maken.
- De leerling moet bewijsstukken in de vorm van documenten kunnen hangen aan de ingevulde competentie (zie ook eisen aan documentportfolio).
- Docenten moeten deze documenten kunnen bekijken, op- en aanmerkingen kunnen plaatsen bij wijze van beoordeling. Hierdoor kan het document opnieuw niet meer worden veranderd of verwijderd door de leerling.
- Mentoren en vakdocenten moeten een rapport kunnen maken van de ingevulde en beoordeelde competenties, zodat snel zichtbaar wordt welke competenties voldoende zijn en welke nog missen. Dit zou op een grafische manier zichtbaar gemaakt moeten kunnen worden: Competentiemetertjes dus.
 - ⊖ Leerlingen en ouders moeten deze rapporten en metertjes ook kunnen bekijken, maar resultaten van coachingsgesprekken of bepaalde LOB-onderdelen (feedback bijvoorbeeld) moeten alleen zichtbaar zijn voor leerlingen, ouders en mentoren.